

BIKKUR CHOLIM
Restoring Life...
To the Patient and the Visitor

**Dedicated in honor of Stan Smith
and all the Bikkur Cholim Volunteers**

Source Sheets
Rabbi Efrem Goldberg
reg@brsonline.org

פרשת וירא

① גנזשית (י"ח:א)
GENESIS
(18:1)

א וַיֵּרָא אֵלָיו יְהוָה בְּאֵלֵי מַמְרֵא וְהוּא יֹשֵׁב פֶּתַח הָאֹהֶל בְּחַם הַיּוֹם:
ב וַיֵּשֶׂא עֵינָיו וַיִּרְא וְהִנֵּה שְׁלֹשָׁה אַנְשִׁים נֹצְבִים עָלָיו וַיִּרְא וַיִּרְץ
ג לִקְרַאתָם מִפֶּתַח הָאֹהֶל וַיִּשְׁתַּחוּ אֶרְצָה: וַיֹּאמֶר אֲדֹנָי אִם־נָא מִצְּאִתִּי
ד חֵן בְּעֵינֶיךָ אֵל־נָא תַעֲבֹר מֵעַל עַבְדְּךָ: יִקַּח־נָא מֵעֶט־מִים וְרָחֲצוּ
ה רַגְלֵיכֶם וְהִשְׁעֲנוּ תַּחַת הָעֵץ: וְאָקַחְהָ פֶתַח־לֶחֶם וְסַעְדוּ לְבָבְכֶם אַחֲרֵי
ו תַעֲבְרוּ כִי־עַל־כֵּן עֲבַרְתֶּם עַל־עַבְדְּכֶם וַיֹּאמְרוּ בֵּן תַעֲשֶׂה בְּאִשְׁרֵךְ

PARASHAS VAYEIRA

¹ **H**ASHEM appeared to him in the plains of Mamre while he was sitting at the entrance of the tent in the heat of the day. ² He lifted his eyes and saw: And behold! three men* were standing over him. He perceived, so he ran toward them from the entrance of the tent, and bowed toward the ground. ³ And he said, "My Lord, if I find favor in Your eyes, please pass not away from Your servant."
⁴ "Let some water be brought and wash your feet, and recline beneath the tree.
⁵ I will fetch a morsel of bread that you may sustain yourselves, then go on — inasmuch as you have passed your servant's way." They said, "Do so, just as

② דברים (כ"ח:א) DEUTERONOMY (28:9)

קָדוֹשׁ בְּאִשְׁרֵךְ נִשְׁבַּע־לְךָ כִּי תִשְׁמֹר אֶת־מִצְוֹת יְהוָה אֱלֹהֶיךָ וְהִלַּכְתָּ
בְּדַרְכָּיו: וְרָאוּ כָל־עַמֵּי הָאָרֶץ כִּי שֵׁם יְהוָה נִקְרָא עָלֶיךָ וַיִּרְאוּ מִמֶּנּוּ:

⁹ HASHEM will confirm you for Himself as a holy people, as He swore to you — if you observe the commandments of HASHEM, your God, and you go in His ways. ¹⁰

בִּי-יָקוּם בְּקִרְבְּךָ נָבִיא אוֹ חֵלֶם חֲלוֹם וְנָתַן אֵלֶיךָ אוֹת אוֹ מוֹפֵת: וְכֹא
הָאוֹת וְהַמוֹפֵת אֲשֶׁר-דִּבֶּר אֵלֶיךָ לֵאמֹר נִלְכָּה אַחֲרֵי אֱלֹהִים אֲחֵרִים
אֲשֶׁר לֹא-יָדַעְתֶּם וְנִעְבַּדְם: לֹא תִשְׁמַע אֶל-דִּבְרֵי הַנְּבִיא הַהוּא אוֹ אֶל-
חֲלוֹם הַחֲלוֹם הַהוּא כִּי מִנְסָה יִהְיֶה אֲלֵהֶיכֶם אַתְּכֶם לְדַעַת הַיִּשְׁכֶּם
הַ אֲהַבִּים אֶת-יְהוָה אֲלֵהֶיכֶם בְּכָל-לִבְבְּכֶם וּבְכָל-נַפְשְׁכֶם: אַחֲרֵי יְהוָה
אֲלֵהֶיכֶם תֵּלְכוּ וְאֵתוֹ תִירָאוּ וְאֵת-מִצְוֹתָיו תִּשְׁמְרוּ וּבְקִלּוֹ תִשְׁמְעוּ וְאֵתוֹ
תַעֲבֹדוּ וְכוּ תִדְבְּקוּן: וְהַנְּבִיא הַהוּא אוֹ חֵלֶם הַחֲלוֹם הַהוּא יוֹמֵת כִּי דִבֶּר-
סָרָה עַל-יְהוָה אֲלֵהֶיכֶם הַמוֹצִיא אֶתְכֶם מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם וְהַפְּדֶה מִבֵּית
עַבְדִּים לְהַדְיָחֶךָ מִן-הַדֶּרֶךְ אֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה אֱלֹהֶיךָ לָלֶכֶת בָּהּ וּבַעֲרַת
הַרַע מִקִּרְבְּךָ:

③ דְּבָרִים (י"ג:ג')
Deuteronomy
(13:5)

² If there should stand up in your midst a prophet* or a dreamer of a dream, and he will produce to you a sign or a wonder, ³ and the sign or the wonder comes about, of which he spoke to you, saying, "Let us follow gods of others that you did not know and we shall worship them!" — ⁴ do not hearken to the words of that prophet or to that dreamer of a dream, for **HASHEM**, your God, is testing you to know whether you love **HASHEM**, your God, with all your heart and with all your soul. ⁵ **HASHEM**, your God, shall you follow and Him shall you fear; His commandments shall you observe and to His voice shall you hearken; Him shall you serve and to Him shall you cleave. ⁶ And that prophet and that dreamer of a dream shall be put to death, for he had spoken perversion against **HASHEM**, your God — Who takes you out of the land of Egypt, and Who redeems you from the house of slavery — to make you stray from the path on which **HASHEM**, your God, has commanded you to go; and you shall destroy the evil from your midst.

(14a) TALMUD - SOTA (4) NL - סוֹטָא (י"ד)

R. Hama son of R. Hanina further said: What means the text, *Ye shall walk after the Lord your God?*⁶ Is it; then, possible for a human being to walk after the Shechinah; for has it not been said, *For the Lord thy God is a devouring fire?*⁷ But [the meaning is] to walk after the attributes of the Holy One, blessed be He. As He clothes the naked, for it is written, *And the Lord God made for Adam and for his wife coats of skin, and clothed them,*⁸ so do thou also clothe the naked. The Holy One, blessed be He, visited the sick, for it is written, *And the Lord appeared unto him by the oaks of Mamre,*⁹ so do thou also visit the sick. The Holy One, blessed be He, comforted mourners, for it is written, *And it came to pass after the death of Abraham, that God blessed Isaac his son,*¹ so do thou also comfort mourners. The Holy one, blessed be He, buried the dead, for it is written, *And He buried him in the valley,*² so do thou also bury the dead.

אֲתֵינָא (6) מֵא דכתיב °אחרי ה' אלהים
תלכו וכי אפשר לו לאדם להלך אחר
אֲתֵי שכינה והלא כבר נאמר °כי ה' אלהיך
אש איכלה הוא °אלא להלך אחר מדותיו
של הקב"ה מה הוא מלביש ערומים דכתיב
וַיַּעַשׂ ה' אֱלֹהִים לְאָדָם וּלְאִשְׁתּוֹ כִּתְנֵי עוֹר
וַיַּלְבִּישֵׁם אִף אֶתְּהָ הַלְבַּשׁ עֲרוֹמִים הַקַּבְ"ה
וְיִבְרַךְ חַיִּים דכתיב °וירא אליו ה' באלתי
מִמָּרָא אִף אֶתְּהָ בְּכַר חַיִּים הַקַּבְ"ה נִחַם
וְאֵבְלִים דכתיב °יהי אחרי מות אברהם
וַיְבָרֵךְ אֱלֹהִים אֶת יִצְחָק בְּנוֹ אִף אֶתְּהָ נִחַם
וַיִּקְבֹּר אֱבָרִים הַקַּבְ"ה קָבַר מַתִּים דכתיב °ויקבר
אוֹתוֹ בְּנֵי אִף אֶתְּהָ קָבַר מַתִּים :

יג יהוה: לא תעשק את רעהך ולא תגזל לא תלין פעלת שכיר אתה ער
 יד בקר: לא תקלל חרש ולפני עור לא תתן מכשל ויראת מאלהיך
 טו אני יהוה: לא תעשו עול במשפט לא תשא פני־ךל ולא תהדר פני
 טז גדול בצדק תשפט עמיתך: לא תלך רכיל בעמיה לא תעמד על־
 יז דם רעה אני יהוה: לא תשגא את אחיה בלבבך הוכח תוכיח את־
 יח עמיתך ולא תשא עליו חטא: לא תקם ולא תטר את בני עמך
 טט ואהבת לרעהך כמוך אני יהוה: את חקתי תשמרו בהמתך לא תרביע
 כלאים שדך לא תזרע כלאים ובגר כלאים שעטנז לא יעלה עליך:

⑤ ויקרא (י: 5) LEVITICUS
 (19:15)

11 You shall not steal, you shall not deny falsely, and you shall not lie to one another. 12 You shall not swear falsely by My Name, thereby desecrating the Name of your God — I am HASHEM. 13 You shall not cheat your fellow and you shall not rob; a worker's wage shall not remain with you overnight until morning. * 14 You shall not curse the deaf, and you shall not place a stumbling block before the blind; * you shall fear your God — I am HASHEM.

15 You shall not commit a perversion of justice; you shall not favor the poor and you shall not honor the great; with righteousness shall you judge your fellow. *

16 You shall not be a gossipmonger among your people, you shall not stand aside while your fellow's blood is shed — I am HASHEM. 17 You shall not hate your brother in your heart; you shall reprove your fellow and do not bear a sin because of him. 18 You shall not take revenge and you shall not bear a grudge against the members of your people; you shall love your fellow as yourself* — I am HASHEM.

⑥ אהבה חסד (20: 20)

Now people, because of our many sins, are lax in observing this mitzvah, especially when the sick person is poor. I don't know what justification they have. The obligation exists where the patient is rich — even more so, then, when he is poor. If the poor is not visited, his very life may be jeopardized. Usually he cannot afford the food he needs in his illness. He has no one to consult with concerning his condition. Sometimes he cannot even afford to call a doctor or to buy medicine. His sufferings are aggravated in the winter when the severe cold crushes his depressed spirit. His worries increase when he realizes that he has lain in bed for several days, and no one has opened his door to care for him or to revive him. All these factors weaken his resistance and reinforce his illness, and this might cause his death. How should we appraise this dreadful state of affairs? People have to confess and say: "Our hand has not shed this blood." Chazal have interpreted this verse to mean, "We did not let him go without food" — that this would have been considered like shedding blood, since this might possibly have contributed to his death. How much more direct is the case here! The person is already ill; no attention is paid to him, and so his death is hastened. Certainly this would be too great a sin to bear.

[ובעיה העולם מקלין
 במצוה זו של בקרו חולים וכפרט אם התולה
 הוא עני ולא ידעתי מעמם אי משום חיובא
 הלא בוראי החיוב הוא אפילו בעשיר וכ"ש
 בעני דכשעני חולה ואין אדם בא לבקרו יוכל
 להיות שיהיה דבר זה נוגע לו לפיקוח נפש
 ממש כי ע"פ הרוב אין לאיש כזה מוזן הראוי
 לו לפי מחלתו וגם אין לו שום עצה אך
 לכלבל מחלתו כי במה לקרות רופא פעמים
 שאין לו ואין לו במה לקנות סמי הרפואות

TALMUD - NEDARIM (40a) (7) (ר"פ ק"ג) (N)

R' Chelbo has taken ill! R' Chelbo has taken ill! Nevertheless, no one came to visit him. Rav Kahana said to [the people], "Is this not the same story that took place with one student from among R' Akiva's students? For he took ill, and none of the Sages went in to visit him, until, finally, R' Akiva went in to visit him. And because they swept the floor and settled the dust on the ground before him, he became better." [The student] said to [R' Akiva], "My teacher, you have brought me back to life!" R' Akiva emerged and expounded to the public: "Whoever does not visit the sick is as if he spills blood."⁽⁴⁾

RAMBAM (8) רמב"ם - הל' אה"ל (י"ג:א)

א מצות עשה של דבריהם לבקר חולים, ולנחם אבלים, ולהוציא המת, ולהכניס הכלה, וללוות האורחים, ולעסוק בכל צרכי הקבורה לשאת על הכתף ולידך לפניו ולספור ולחפור ולקבור, וכן לשמח החתן והכלה ולסעדם בכל צרכיהם. ואלו הן גמילות חסדים שבגופו שאין להם שיעור: אע"פ שכל מצוות אלו מדבריהם הרי הן בכלל ואהבת לרעך כמוך, כל הדברים שאתה רוצה שיעשו אותם לך אחרים, עשה אותן אתה לאחריך בתורה ובמצוות:

TALMUD - NEDARIM (39b) (9) נפ"מ (ט"ז)

Rather Abaye said: "It has no limit" means that even a great person must visit a lesser person who is ill. There is no limit to the disparity between the status of the visitor and the status of the sick person.⁽⁴⁴⁾

Another explanation:

Rava said: There is no limit in regard to how often one should visit the sick, even one hundred times a day, as long as one does not inconvenience the sick person.⁽⁴⁵⁾

SHULCHAN ARUCH (16) י"ז ט"ו א"ח

ב יאפי' הגדול ילך לבקר הקטן ואפילו כשה פעמים ביום א' ואפילו (ב) בן גילו [ג] וכל המסיף ה"ז משובח [ד] ובלבד שלא יטריח לו: הגה י"ט דמו"א יכול לילך לבקר חולה (מכרי"ל ק"ז) [ה] ולא מלא לי ב' אלא לא יבקר חולה ולא ינחם אבל שהוא שונא שלא יתבט ששמה לאידו ואיט' לו אלא עטר - ק נראה לי (ש"ס פ' כ"ג):

(11) TALMUD - BERACHOS (12b) — (7:)

Another teaching by Rabbah bar Chinana the elder in the name of Rav:

ואמר רבה בר חנינא סבא משמיה דרב — And Rabbah bar Chinana the elder said in the name of Rav: כל שאפשר לו לבקש רחמים — Anyone who has the opportunity to beseech God for mercy on behalf of his fellow — and does not beseech Him — נקרא חוטא — is called a sinner. For it is stated: „גם אני חלילה לי מחטא לה' מהרל להתפלל בעדכם” — And I, also — far be it from me to sin against Hashem, to refrain from praying on your behalf.^[7]

(12) TALMUD - NEDARIM (40a) — נדרים (נ')

The Gemara presents a related teaching:

כי אתא רב דימי אמר — When Rav Dimi came from Eretz Yisrael to Babylonia,^[5] he said: כל המבקר את החולה גורם לו שיהיה — Whoever visits the sick, causes [the sick person] to live, וכל שאינו מבקר את החולה גורם לו שימות — and whoever does not visit the sick, causes [the sick person] to die.

The Gemara analyzes this teaching:

מאי גרמא — In what way does the visitor cause the sick person to live or die?^[6] איילימא כל המבקר את החולה — If you will say that Rav Dimi means whoever visits a sick person is presumably one of his friends and מבקש עליו רחמים שיהיה — will supplicate God for mercy that he live, וכל שאין מבקר את החולה — but whoever does not visit a sick person is presumably among his detractors and מבקש עליו רחמים שימות — will supplicate God for “mercy” that he die, that is an unlikely interpretation: For even if someone is a detractor and therefore will not visit the sick person, but שימות סלקא דעתך — could you possibly think that his lack of affection would lead him to pray that [the sick person] die?^[7]

The Gemara revises its interpretation:

אלא כל שאין מבקר חולה אין מבקש עליו רחמים — Rather, Rav Dimi means as follows: Whoever does not visit a sick person will not pray for God’s mercies concerning him at all. לא שיהיה ולא — He will not pray that he should live, because he is unaware of the state of his health^[8] and he will certainly not pray that he will die. Because he does not pray at all, he can cause the sick person to die, since if he had prayed and it was a propitious moment, his prayer would have been accepted and the sick person would have been spared death.^[9]

נחמנידס (13) נחמנידס

.. ומצוה גדולה היא לבקר שמתוך כך יבקש עליו רחמים ונמצא כאילו מחיה אותו. וגם מתוך שרואה ומעיין בענינו אם יצטרך לשום דבר משתדל בו להמציאו לו (7) ועושה שיכבדו וירבצו לפניו. והקרובים נכנסין מיד לבקרו. והרחוקים אחר שלשה ימים. והחברים כקרובים. ואם קפץ עליו החולי ואלו ואלו נכנסין מיד:

SHULCHAN ARUCH (14) יורה דעה

ד' אין מבקרין תחלה בג' שעות ראשונות של יום מפני שכל תולה מיקל עליו חליו כבקר ולא יחוש לבקש עליו רחמים ולא בג' שעות אחרונות של יום שאז מכביד עליו חליו ויהייאש מלבקש עליו רחמים (י) (נב) כביד ולא ניבש עליו רחמים לא קיים המנוח (כ"י נשם הגמג'ן) :

(126) TALMUD - SHABBOS (15) נע - אר - (י' ק:)

המקום ירחם עליך ועל חולי - R' YEHUDAH SAYS: - רבי יהודה אומר
One should say: "MAY THE OMNIPRESENT HAVE MERCY ON YOU AND ON THE SICK OF ISRAEL."
המקום ירחם עליך בתוך חולי ישראל - R' YOSE SAYS: - רבי יוסי אומר
One should say: "MAY THE OMNIPRESENT HAVE MERCY ON YOU AMONG THE SICK OF ISRAEL."^[1]
שכנא איש ירושלים בבניסתו אומר - WHEN SHEVNA, A PROMINENT PERSON IN JERUSALEM, WOULD ENTER to visit a sick person on the Sabbath, HE WOULD SAY: שלום - "PEACE."
וביציאתו אומר - AND WHEN LEAVING, HE WOULD SAY: שבת היא מלועק ורפואה - "THE SABBATH prevents us FROM CRYING OUT for your recovery, BUT RECOVERY WILL COME SOON."
ורחמי מרובין - [GOD'S] MERCIES ARE MANY, ושבתו בשלום - AND REST on the Sabbath IN PEACE."^[2]

(16) נע - סג (י' ח) TALMUD AVODA ZARA (8a)

אמר רב יהודה בריה דרב שמאי בר שילת משמיה דרב אע"פ שאמר שואל אדם צרכיו בשומע תפלה אבל אם בא לומר בסוף כל ברכה וברכה מעין כל ברכה וברכה אומר *איד חויה בר אש אמר רב אע"פ שאמר שואל אדם צרכיו בשומע תפלה אם יש לו תולה בתוך ביתו אימר בברכת תולים ואם צריך לפרנסה אימר בברכת השנים אמר ר' יהושע בן לוי אע"פ שאמר שואל אדם צרכיו בשומע תפלה אבל אם בא לומר אחר התלתו אפילו בסדר יוה"כ אימר:

Said Rab Judah the son of Samuel b. Shilath in the name of Rab: Even though it was said that one should pray for his private needs only at 'Who heareth prayer,' nevertheless, if he is disposed to supplement any of the Benedictions [by personal supplications] relevant to the subject of each particular Benediction, he may do so. [So also] said R. Hiyya b. Ashi in the name of Rab:⁶ Even though it has been said that one should pray for his own needs only at 'Who hearest prayer', still if [for example] one has a sick person at home, he may offer [an extempore] prayer at the Benediction for the Sick;⁷ or if he is in want of sustenance, he may offer a [special] prayer in connection with the Benediction for [Prosperous] Years.⁷ R. Joshua b. Levi said: Though it has been decided that private prayers for personal needs only may be inserted in the Benediction a 'Who heareth prayer', yet if one is disposed to offer supplication after The Prayer to the extent of the Day of Atonement Service,² he may do so.¹

(17) אלוהים מלא (יוֹזֵבֵד הַנְּסִי' רַבִּי) R. Moshe Feinstein

לו זה אך עכ"פ לא נפטר לגמרי אלא צריך לבקרו ולשאול עליו בבית החיצון כדי לקיים מה שאמשר חזו עיקר החדוש דשם אבל בתולה שאפשר לבקרו בפניו מחייבין לבקרו בפניו בשביל הטעם שימצא נתת רוח בזה שאין שייך זה שלא בפניו. וגם מחמת שמהראיה מתרגש המבקר יותר ומבקש ביותר תחנונים וכדכתב גם כתר"ה וגם אולי מתקבלת שם התפלה ביותר משום שהשכינה מצויה שם עם התולה ומשיב כתר"ה דנראה דעיקר בקי"ח היא התפלה שלה גם בטעלעפאן הוא כראה יקשה אי"כ למה צריך בכלל לילך לשם יסגי בשאלה מאחרים ויתפלל אלא צריך לומר שאף לתפלה יותר טוב כשיראה בעצמו מטעם שיותר מתרגש ומטעם שהתפלה יותר מקובלת כדלעיל. ואין ראיה ממה ששלח ר"ג אצל ר' הנינא בן דוסא להתפלל שם דהא לא היה רחב"ד במקום התולה ומה שלא הטריחו לבא לבקר לבית התולה משום שגם שם מועלת תפלתו של רחב"ד. וכן הא דאמר רבא פוקו אכריוו מאן דרחים ליבעי עלי רחמי אה"ג שהכוונה שמאן דרחים התפללו תיכף וגם באו לבקרו בפניו. וכיון שיש עדיפות בפניו ודאי יש למאן דאפשר לבקרו בפניו אך אם לא אפשר בין מצדו בין מצד התולה הוא מחייב לקיים הבקור שאפשר לו וע"י טעלעפאן יש ג"כ קיום איזה ענינים.

ובכלל לע"ד אין שייך לומר שהעיקר הוא בשביל התפלה הא כל ענין הוא חשוב מצד עצמו והא גם כבוד ורבוץ תזכר בגמ' ובש"ע וענין כאילו שופך דמים תזכר על כבוד ורבוץ. אך יש חלוק בין תפלה לשאר ענינים שבשביל תפלה היא מצוה שא"א לעשותה ע"י אחרים דאף שגם אחרים יתפללו מ"מ עדיף כשיש עוד מתפללים עליו ובשאר ענינים היא מצוה שאפשר לעשותה ע"י אחרים ונ"מ לדינא לענין הא דאמר במ"ק דף ט' ע"ג.

סימן רכג

בענין בקור חולים ע"י טעלעפאן

ובדבר בקי"ח על ידי שאלה בטעלעפאן שכתב כתר"ה שאף שכל הענינים שחשבו הטור והביי ביריד ס"י של"ה בשם הרמב"ן אינו מקיים מ"מ יוצא ידי המצוה של בקי"ח משום דגם בעשה אחת מכל אלה נמי יצא ידי חובתו. הנה פשוט לע"ד שאף שמקיים מצוה דבקי"ח אבל אינו שייך לומר שיצא י"ח כיון שחסר בבקור זה ענינים האחרים שיש בבקי"ח. ורק יצא מזה שאם א"א לו לקיים בהליכה לשם לא נפטר לגמרי אלא צריך לבקרו במה שאפשר לו לכה"פ ענין אחד או שנים שהוא גם ע"י הטעלעפאן. והיו הדין דחלה בנו שואלו בשוק בנדרים דף ל"ט לא שיצא בזה כל ענין בקי"ח אלא שאף שלא יצא בזה הא פטור משום שאינו יכול לקיים כיון דאדריה גם מן חיותיה דבנו אך השמיענו דמ"מ מחייב לקיים במה שאפשר לו דהוא לשאול עליו בשוק ובחלה הוא שלא אדריה מן חיותיה מחייב ליכנס ולראותו בעצמו כדי שיקיים בקי"ח בכל הענינים ולא יצא בשאלה בשוק. וכן אינו כלום הראיה שהביא כתר"ה מסעי' ח' דבתולה שקשה לו הדבור אין מבקרין אותו בפניו אלא נכנסין בבית החיצון ושואלין אם צריכין לכבד ולרבוץ ושומעין צערו ומבקשין רחמים אלמא שא"צ להיות נוכח התולה בכדי לקיים המצוה. דשם הא תולה שא"א בפניו דיש לחוש שידבר שקשה